

LLIBRES

Les virtuts del principi

Jordi Gràcia

JOYCE I LES GALLINES

Anna Ballbona
Anagrama
193 pàgines. 17,90 / @ 9,99 euros

Primer he posat el dit gros damunt dels ulls, i la boca del retrat somreia imprevisiblement; he fet després el gest contrari, i he posat el dit gros sobre la boca i ara inequívocament eren els ulls els que somreien. Al retrat d'Anna Ballbona que porta la solapa del seu llibre només riuen els ulls o només riu la boca, o cap de les dues, i malgrat això aquí hi ha algú que somriu amb una discreció gairebé gasosa. Aquesta complexa operació m'ha portat una bona estona, a mitja lectura de la novel·la *Joyce i les gallines*, atret per l'alentida immersió en un joc intel·ligent i subtil, fet d'una ironia mansa i subterrània que ho acaba amarrant tot com una atmosfera tèbia i delicada.

Aquesta dona jove, nascuda a Montmeló el 1980, de 36 anys i "filla de pagesos", fa anar una mena de barreja hàbil de les dèries d'Enrique Vila-Matas, la versió menys esbojarrada d'Empar Moliner, potser amb alguna petja de Marta Rojals, i encara diria que un tremp narratiu sense ànsia, de brevetats que pauten el relat, fet d'una vocació de contista temptada per la narració llarga.

I des de llavors m'he trobat submergit en la lectura des d'una complicitat diferent, que no calla la senzillesa o la transparència

Ballbona fa una barreja de les dèries de Vila-Matas i la versió menys esbojarrada d'Empar Moliner. / M. MINOCRI

d'alguns mecanismes, però que acaba més seduït per la ironia subtil i sorneguera amb què es tracta a si mateixa la narradora —presumiblement propera a l'autora— i sobretot amb què tracta alguns dels personatges, des d'un primer nòvio poc excitant fins a personatges retratats sense crueltat però amb les seves fragilitats d'exhibicionistes patètics o ioguis esbojarrats, amb neurosi joyceana o amb la sensació de necessitar aviat un vident d'urgències.

No s'amaga de pertànyer a un món rural on les gallines porten missatges encriptats, com més boges més encriptat, i el tren de Rodalies és una dependència fatal per anar i venir, per córrer cap a la redacció —Ballbona és redactora d'*El Punt Avui*—, per cobrir aquest o aquell acte a la ciutat, com ara necessita fer la protagonista i redactora d'un diari de Barcelona.

No cal compartir de dalt a baix la seva "santíssima Trinitat",

sí en tot cas la devoció per James Joyce i per Banksy, per deixar-se seduir per una veu de frontera i perifèria urbana, de Granollers cap aquí i ruralia *neo* de fons, lluny de trinxaries amb sotana i toga i de propagandistes de cap fe massa solemne.

Aquesta escriptora somriu i mira, mira i somriu entre *pijos* i *quillos*, entre Joyce i Cesare Pavese, sense escandalitzar-se de res però prenent nota de tot mentre es diverteix oferint els relats i les

fonts dels relats, en un joc brillant de versions de la realitat, inclosa la delirant. I té raó, aquell monòleg final de la Molly Bloom a *Ulisses* és extraordinari i veritablement "deixa el lector sense aire", i és que "no té puntuació". Així, divertida i sorneguera va fins a la fi, inclòs el final trepidant, sexual, alcohòlic i acceleradíssim dins dels límits del que pot qualificar-se d'acceleradíssim parlant d'una Vespa.

No vull explicar quina és la metàfora que hi ha darrere de l'enterrament i redescobrim d'un exemplar de *L'ofici de viure* de Pavese, cap al final del llibre, però sí que sé que l'editor deu haver estat *touché* per l'evidència frapant que el primer llibre que va tenir Jordi Herralde a les mans amb el segell d'Anagrama,

Malgrat alguna senzillesa de mecanismes, crida l'atenció la ironia subtil d'Anna Ballbona

el 1969, va ser la traducció catalana de *L'ofici de viure*. I ara aquest llibre de Ballbona, amb les virtuts del principi d'una novel·lista, ha estat finalista del primer premi Llibres Anagrama de Novel·la, que ha guanyat Albert Fornés amb *Jambalàia* i el seu torrencial enginy explosiu i festiu, lúbric, gamberro i eficient. Ambdós seran publicats aviat en castellà.

Tots dos, Fornés i Ballbona, són part de l'últim invent de l'inventor Herralde, inequívocament fidel a l'humor, a la malifeta, a la gamberrada com a àcid literari d'un temps solemnitat amb frases idiotes, majúscules fal·laques i tripijocs que no tenen res de tripi i molt de joc brut.